

## Elmalı İlçesinde Nüfusun Eğitim ve Öğretim Durumu\*

### Education and Training Status of Population in Elmalı District

Taner AYDIN\*\*

#### Öz

Ülkeler eğitim politikalarını belirlerken sahip oldukları nüfusu dikkate alırlar ve bu nüfusun eğitim ve öğretim seviyesine göre planlama yaparlar. Bu nedenle bir yerdeki nüfusun eğitim ve öğretim durumunun incelenmesi ve doğru bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı Elmalı ilçesindeki nüfusun eğitim ve öğretim durumunu incelemektir. Çalışmada ilçedeki nüfusun okullaşma ve okuryazarlık oranları, bitirilen eğitim düzeyine göre eğitim durumu, okul türleri, sayıları, bunlara ait derslik, öğrenci ve öğretmen sayıları ile bunların birbirlerine olan oranları da il ve Türkiye geneli ile karşılaştırılarak incelenmiş, ortaya çıkan benzerlik ve farklılıklar nedenleriyle birlikte açıklanmıştır. Çalışmaya esas olan veriler Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Elmalı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Elmalı Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi, Elmalı Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü, Elmalı İlçe Müftülüğü ve Türkiye İstatistik Kurumundan temin edilmiştir. İlçede özellikle kırsal yerleşmelerde okul öncesi eğitim ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Bu durum okul öncesi eğitim veren yeterli sayıda okulun bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Kırsal yerleşmelerden kentlere olan göçler, çocuk nüfusun azalmasına bu da buradaki okulların birçoğunun kapanmasına neden olmuştur. Bununla beraber ilçe nüfusunun okuryazarlık oranı yüksek olup 6 yaş ve üzerindeki nüfusun % 98,1 ini oluşturur. İlçede orta ve yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin en önemli sorunu barınmadır. Orta ve yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmış yurtlar ihtiyaca cevap verememekte, bu durum ise bu okullara öğrenci alımını olumsuz yönde etkilemektedir.

*Anahtar Kelimeler:* elmalı, eğitim, nüfus, ihtiyaç analizi

#### Abstract:

Countries determine their educational policies and take into consideration the population they have and plan according to the education and training level of this population. Therefore, it is necessary to examine the education and training situation of the population in a place and put it right. The aim of this study is to examine the educational and teaching status of the population in Elmalı district. The population of the county in the study enrollment and literacy rates, education based on completed education level status, type of school, numbers, they belong classrooms, in which teachers and students numbers were examined in comparison with the overall provincial and Turkey proportion to each other, the resulting differences and similarities reasons together. Data that are essential to study the Elmalı District Education Directorate, Elmalı Public Education Center Directorate, Elmalı Directorate of Vocational Training Center, Elmalı public library, Elmalı Youth Services and Sports Department, was obtained from the Elmalı County Mufti and Turkey Statistical Institute. There are problems with pre-school education especially in rural settlements in the district. This is due to the lack of sufficient pre-school education. Migrations from rural settlements to cities have led to a decrease in the child population, which has resulted in the closure of many of the schools there. However, the literacy rate of the district population is high and constitutes 98.1% of the population aged 6 years and over. The most important problem of students in secondary and higher education institutions in the district is housing. Dormitories built to meet the housing needs of students in secondary education institutions cannot meet the need. This situation negatively affects the admission of students to these schools.

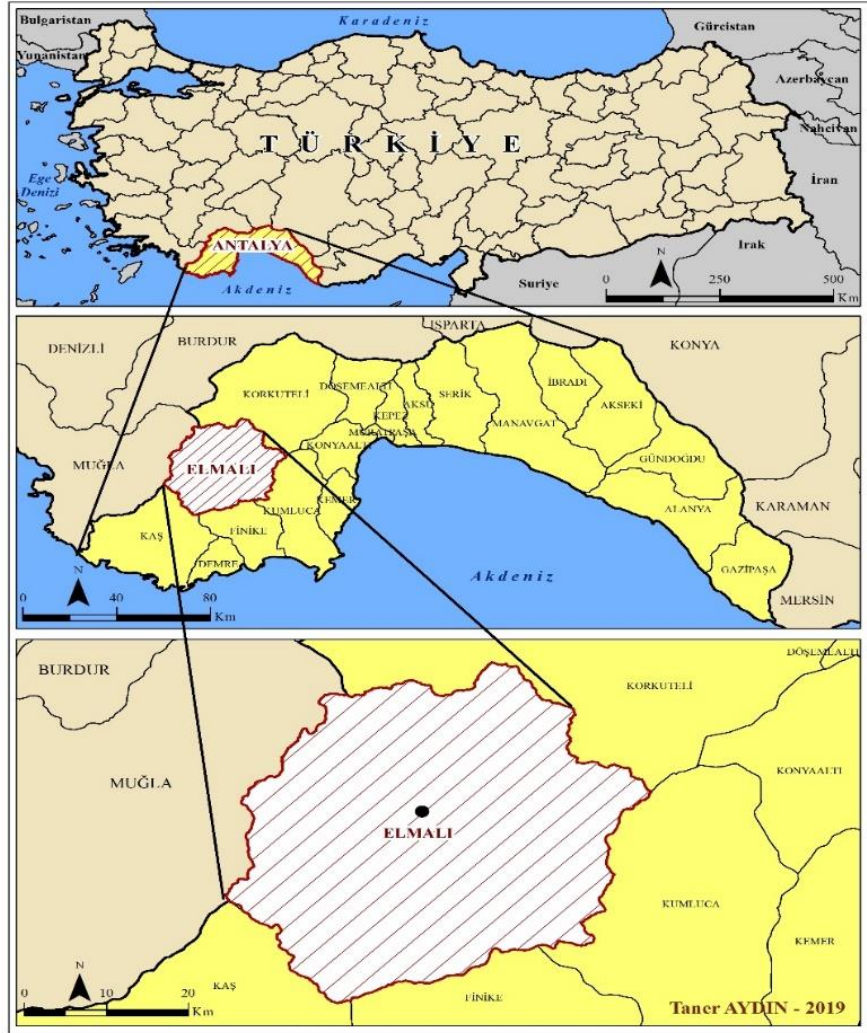
*Keywords:* elmalı, education, population, needs analysis

\* Bu makale "Elmalı (Antalya) İlçesinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

\*\* Dr. Öğr. Üyesi., Iğdır Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Iğdır-TÜRKİYE, taner.aydin@igdir.edu.tr

## GİRİŞ

Elmalı ilçesi, Akdeniz bölgesinin Antalya bölümünde yer alır ve idari açıdan Antalya il sınırları içerisinde kalır. İl merkezinin yaklaşık olarak 100 km batısında yer alan Elmalı ilçesi, batıdan Seydikemer (Muğla), güneybatıdan Kaş, güneyden yine Kaş ve Finike, doğudan Kumluca, kuzey ve kuzeydoğudan ise Korkuteli ilçesi ile sınırlanmıştır (Harita 1). Elmalı ilçesi, 1433 km<sup>2</sup> yüzölçümü ile toplam 20177 km<sup>2</sup> olan il topraklarının % 7,1'ine sahip olup, alan bakımından ilde 6.cı sırada yer alır (HGK, 2014). Antalya'nın nüfus açısından küçük ilçelerinden olan Elmalı, toplam il nüfusunun sadece % 1,7'sini (38623 kişi) teşkil eder ve 19 ilçe arasında 15. sırada yer alır (TÜİK, 2017).



Harita 1. Elmalı İlçesi Lokasyon Haritası.

Bir ülkenin refah ve mutluluğu; o ülke insanların nitelikli ve sürekli bir eğitim almaları ve bununla kazandıkları bilgi, beceri ile ekonomik büyümeye yapabilecekleri katkıya bağlıdır. Bunun için, sosyo-ekonomik gelişmenin en önemli itici gücü ve verimlilik artışının en önemli unsuru, toplumun eğitim düzeyidir (Çakmak, 2008: 34-35). Ülkeler eğitim politikalarını belirlerken sahip oldukları nüfusu dikkate alırlar ve bu nüfusun eğitim ve öğretim seviyesine göre planlama yaparlar. Bu nedenle bir yerdeki nüfusun eğitim ve öğretim seviyesinin doğru bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Bu, aynı zamanda eğitim ve öğretim faaliyetlerinin amaca uygun olarak yürütülmesi için gerekli bir ön çalışma niteliğinde olan ihtiyaç analizi için de veri görevi görür.

Elmalı ilçesinde eğitim ve öğretim faaliyetlerini etkileyen en önemli faktör, coğrafi koşullardır.

Kıydan yüksek dağ sıralarıyla ayrılan bu nedenle karasal iklim koşulları görülen ilçede temel ekonomik faaliyet tarım ve hayvancılıktır. Kuraklık, sel ya da taşkınlar nedeniyle bu faaliyetlerden yeterli gelir elde edemeyen kırsal nüfus, kıyadaki kentlere göç etmiştir. İlçede buna rağmen kırsal nüfus ağırlıktadır (22377 kişi, % 57,9) ve bu özelliğini geçmişten günümüze devam ettirmiştir. Bununla beraber ilçede kırsal nüfus artışı düşük düzeyde kalmıştır. Bu durum göçlerden kaynaklanmıştır. 2016 yılı itibariyle Elmalı ilçe nüfusuna kayıtlı 66407 kişinin % 52,3'ünün (34737 kişi) ilçe dışında yaşıyor olması, ilçede yaşayan nüfustan daha fazlasının dışarıya göç ettiğini göstermektedir. İlçede kırsal alanlardan kentlere olan ve çoğunluğunu genç nüfusun oluşturduğu bu göç, 0-14 yaş grubunu oluşturan çocuk nüfusun geçmişe oranla önemli ölçüde azalmasına neden olmuştur. 1985 yılında kırsal nüfusun % 29,6'sını oluşturan çocuk nüfus oranı, günümüzde % 17,1'e düşmüştür (TÜİK, 2017). Bu durum ilçede eğitim ve öğretim faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Kırsal yerleşmelerde çocuk sayısının azalması buradaki okulların öğrenci sayısının azalmasına hatta okulların kapanmasına neden olmuştur.

### **Amaç ve Yöntem**

Bu çalışmanın amacı Elmalı ilçesindeki nüfusun eğitim ve öğretim durumunu ortaya koymaktır. Konuyla ilgili olarak nüfusun okullaşma oranları il ve Türkiye geneli ile karşılaştırılarak verilmiştir. Nüfusun cinsiyete göre okur-yazarlık oranlarındaki farklılıklar bu durumu etkileyen faktörler dikkate alınarak incelenmiştir. Bitirilen eğitim düzeyine göre nüfusun eğitim durumu irdelenmiş ve bu durumu etkileyen faktörler belirtilmiştir. Nüfusun eğitim durumunu ortaya koyan kriterlerden okul türleri, sayıları bunlara ait derslik, öğrenci ve öğretmen sayıları ile bunların birbirlerine olan oranları incelenmiştir. Çalışmada eğitim ve öğretim faaliyetleriyle ilgili yaşanan sorunlara da yer verilmiş, çözüm önerileri sunulmuştur. Çalışmada kullanılan veriler Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Elmalı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Elmalı Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi, Elmalı Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü, Elmalı İlçe Müftülüğü ve Türkiye İstatistik Kurumundan temin edilmiştir.

### **Bulgular**

#### **Cumhuriyet Öncesinde Eğitim ve Öğretim**

Antik dönemlerde Akarassos olarak bilinen Elmalı kentinin M.S. 5. ve 12 yy'de bölgedeki önemli piskoposluk merkezlerinden birisi olduğu belirtilmekte (Pektaş, 1961: 424-425, Tüner, 2002: 74) bu husus ise kentin Erken ve Geç Bizans dönemlerinde önemli bir dini merkez olduğunu göstermektedir. Kentin batı bölümünde yer alan ve hâlihazırda kullanılan Manastır Bağları gibi yer adları, belirtilen dönemlerde sahada özellikle dini eğitim veren kurumların varlığına işaret eder. 12. yy'de Türklerin hâkimiyetine geçmeye başlayan bölgede özellikle Abdal Musa, Baltası Gedik ve Kilerci Baba gibi manevi şahsiyetler, bir yandan Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması diğer yandan halkın eğitilmesi ve aydınlanması için tekkeler veya dergâhlar kurmuş, eğitim ve öğretim faaliyetleri yürütmüşlerdir (Güçlü, 2007: 224, Güzel, 1999: 19, Hasluck, 1929: 507, Karaca, 1997: 352, Tanman, 1988: 65-66). Günümüzde ilçedeki birçok yerleşimde ziyaretgâhı bulunan ve bu yerleşmelere ad olan şahsiyetlerin varlığı, bu eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sonradan da devam ettiğini göstermektedir.

15. ve 16. asırda Elmalı kentinde olduğu bilinen Mustafa Fakih, Resul Fakih, Veyis Fakih, Taceddin Halife, Alâeddin Halife gibi fıkıh ve din âlimlerine ait mahalle isimleri şehrin döneminin önemli tedrisat merkezlerinden birisi olduğunu göstermektedir (Erdoğan, 1995: 96).

Elmalı kazasında Osmanlı döneminde eğitim faaliyetleri mektep ve medreseler ile tekke ve zaviyelerde yürütülmekteydi. Sahada yer alan ilk mektep kayıtlarına tahrir ve evkaf defterlerinden ulaşılabilmektedir. 1530 tarihli tahrir defterine göre Elmalı kentinde Hacı Mustafa Mahallesi'nde Mektebhane-i Mehmed Çelebi b. Muslihiddin adında bir mektep bulunmaktaydı. 1567 yılında da olduğu anlaşılan bu mektebe başkaları da eklenmiştir. Örneğin 1567 tarihli evkaf defterine göre Elmalı kentinde Mektebhane-i Mehmed b. Abdullah Kethüda-i Rüstem Paşa ve Tahta Mescid Mahallesi'nde olduğu belirtilen Mektebhane-i Hacı Hasan isimli iki mektep daha vardı (Karaca, 1997: 405). Osmanlı devrinde tekke ve zaviyelerde esasen dini ve tasavvufi eğitim verilmekteydi. Elmalı ve çevresinde tekke ve zaviyelerin özellikle 16. yy'de

önem kazandığı görülmektedir. Nitekim tapu kadastro arşiv belgelerine göre; 1455 yılında 3 olan tekke ve zaviye sayısı 1567 yılında 17'ye çıkmıştır (Karaca, 1997: 376-383). 1530 ve 1567 tarihli vakıflarda şehir merkezinde yer alan zaviyeler; Zaviye-i Ahi Ya'kup, Zaviye-i Baba Haydar, Seydi Ahmed ve Zaviye-i Seydi Hızır'dı (Karaca, 1997: 120).

17. yy'de sahada özellikle mekteplerin en yaygın eğitim kurumu olduğu görülür. Evliya Çelebi'nin verdiği bilgilere göre bu dönemde Elmalı kazasında 7'si vakıflı toplam 77 sibyan mektebi vardı. Vakıflı sibyan mekteplerinde okuyan bütün çocuklara bu vakıflardan her sene çanta, atiye ve birer kat esvap verilirdi. Bu durum kentte eğitimin kurumsallaştığını göstermesi açısından önemlidir. Evliya Çelebi ayrıca kentte 4 medrese olduğunu belirtmiş ve bu medreselerde verilen eğitimin önemine dikkat çekmek için "zira bunda Kur'an-ı Azim'e olan rağbet meğer Kastamonu'da ola. Başka diyarda yoktur, onun için Cenab-ı Hak bu şehir halkını zengin edip bolluk ihsan eylemiştir" demiştir (Kahraman, 2012: 163). Evliya Çelebi'nin bahsettiği medreselerden birisi Ketenci Ömer Paşa tarafından camii ile birlikte inşa edilen, 12 odalı Ömer Paşa Medresesi'dir (Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1995: 634-635). Diğerleri geleneksel eğitimin önemli yapıları olarak bilinen Sinan Ümmi, Babazade, Hatipzade, Şeyh efendi ve Haydar Baba medreseleriydi. Bu medreselerin aynı zamanda bünyesinde birer kütüphane yer almaktaydı (Karaca, 1997: 405). Sahada eğitime verilen önemin zamanla arttığı görülür. Örneğin 17 yy'de 4 olan medrese sayısı 19 yy'de 18'e çıkmıştır (1869 yılında 10, 1890 yılında 18) (KVS, 1869: 116, Cuiet, 1891: 864-865). Elmalı kazasında medreselerin yanı sıra 1890 yılında 1 rüştiye, her mahallede bir ilkokul ve 60 öğrencisi olan bir Ortodoks Yunan okulu da bulunmaktaydı. Elmalı kazasında bazı önemli medreselerin aynı zamanda kütüphanesi de vardı. Daha ziyade el yazma nadir eserlerin yer aldığı bu kütüphanelerin 1899 yılı Konya vilayeti salnamesine göre sayısı 3'tü (KVS, 1899: 221).

Tanzimat sonrası dönemde eğitimde ıslah çalışmalarına ayak uydurabilen Elmalı kazasında dini ilimlere dair eğitim ve öğretim veren okulların yanı sıra pozitif ilimlere yer veren Dar'ül-hilâfet'ül-âli, Rüştiye ve Ravsa-i Terakki (1910) gibi okullar da açılmaya başlanmıştır (Ekiz, 2001:73). Elmalı kazası bu dönemde okul ve öğrenci sayısı bakımından Antalya ve Alaiye kadar önemli bir yerleşmeydi. Nitekim 1874 yılında Elmalı, Antalya vilayetinde rüştiye mektebi bulunan 3 kentten birisiydi. Medrese sayısı bakımından Antalya'dan sonra ikinci fakat medreselerde okuyan öğrenci sayısı bakımından birinci sırada yer alan Elmalı kazası, Antalya ve Alaiye'den sonra mektep sayısı en fazla olan üçüncü kazaydı (Tablo 1) (KVS, 1874: 117).

**Tablo 1.** 1874 Tarihli Konya Vilayeti Salnamesine Göre Antalya Vilayetinde Eğitim Durumu

Kaza	Sibyan Mektebi	Talebe Sayısı	Rüştiye	Talebe Sayısı	Medrese	Talebe Sayısı
Antalya	30	761	1	40	17	92
Elmalı	8	687	1	25	10	312
Akseki	6	679	-		5	47
Alaiye	9	1100	1	40	5	62
<b>Toplam</b>	<b>53</b>	<b>3227</b>	<b>3</b>	<b>105</b>	<b>37</b>	<b>513</b>

Kaynak: Konya Vilayeti Salnamesi, 1291/1874, 117.

## Cumhuriyet Döneminde Eğitim ve Öğretim

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte çıkarılan Tevhidi Tedrisat Kanunu'yla tüm eğitim kurumları birleştirilmiş ve Maarif Vekâleti bünyesinde yeni okullar açılmıştır (T.C Resmî Gazete, 1924). İlçede ilk olarak Ömer Paşa, Savaştepe ve Hıdırlık İlkokulları faaliyete geçmiştir. Bunlardan Ömer Paşa İlkokulu önce Ravza-i Terakki binasında faaliyet göstermiş, 1954 yılında ise Rum Kilisesi yerinde yapılan okula taşınmıştır. Bu okul günümüzde Ömer Paşa Ortaokulu olarak faaliyet göstermektedir. Savaştepe İlkokulu emval-i metruke adı verilen ve mübadele ile göç eden gayri müslim tebaadan kalan bir binada öncelikle kız mektebi olarak faaliyete geçmiş daha sonra ilkokul olarak kullanılmıştır. 1965 yılına kadar bu adla devam eden okul, bu tarihten itibaren Atatürk İlkokulu adını almıştır. Hıdırlık İlkokulu ise şimdiki Girne İlkokulu'nun yerinde



1974 yılına kadar kendi adıyla faaliyet göstermiş Kıbrıs Barış harekâtından sonra da Girne İlkokulu adını almıştır. Elmalı ilçesinde ilk lise, Elmalı Lisesi olarak 1946 yılında faaliyete geçmiştir. Diğer liselerden Kız meslek Lisesi 1969, İmam Hatip Lisesi 1975, Endüstri meslek Lisesi ise 1979 yılında açılmıştır (Ekiz, 2001: 75-77).

Görüldüğü üzere Elmalı ilçesi, geçmişten günümüze eğitim ve öğretim faaliyetlerine önem verilen bir yer olmuştur. Sadece Antalya ve çevresinde değil, Türkiye hatta birçok ülkede tanınan ve Türk ve İslam kültüründe izler bırakan Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Vehhabi Ümmi, Eroğlu Şeyh Yahşi Efendi, Sinani Ümmi, Ali Subuti Bin Vechi, Sarıları Mehmet Efendi, Elmalı Muhammet Hamdi Yazır, İbrahim Bedrettin Elmalı gibi saygın şahsiyetlerin varlığı bu önemi göstermektedir. Bu durum sahanın tarihi geçmişi ile ilgili olduğu gibi coğrafi yapısıyla da alakalıdır. Elmalı, Selçuklu Devleti, Teke Beyliği ve Osmanlı Devleti dönemlerinde birer önemli kaza ve kent durumundaydı. İmarına önem verilen bu yerleşme bu nedenle saygın şahsiyetlerin yerleştiği ve yetiştiği ilmi açıdan önemli bir merkez haline gelmiştir. Coğrafi açıdan bakıldığında daha ziyade dağlık alanlardan oluşan topografik yapısı, tarımsal arazi kıtlığı, tarıma elverişli ovalık alanlarda görülen hidrografik sorunlar, kararsız iklim koşulları vs. insanları tarım ve hayvancılık dışında farklı geçim yolları aramaya zorlamıştır. Bu amaçla yörede önemli bir nüfus sanata, zanaata ve ticarete yönelirken hayatın garanti altına alınması anlamına gelen devlet kadrolarında birer iş sahibi olmak isteyen kesim ise okumayı tercih etmiştir.

Nüfusun eğitim durumu deyimi ile çoğu kez okuryazar olan ve olmayan nüfus anlaşılır. Okuryazarlık gerçekten de bir nüfus kitlesinde, okuma çağı nüfusun eğitim düzeyi konusunda temel göstergelerden ilkidir ancak yeterli değildir. Çünkü bir ülke nüfusunun eğitim düzeyi, sadece okuryazarlık oranı ile ölçülemez. Bu temel sorunda, ülkedeki okullaşma oranı, okul çağı nüfusun eğitim kademeleri arasındaki öğrenci akışı, okul-öğretmen-öğrenci sayısı dengesi ve benzerleri ile ülke nüfusunun ilk, orta ve yükseköğretim bitirenlerinin, birbirine ve ülke nüfusuna oranları gibi kriterleri de dikkate almak gerekmektedir (Doğanay, 1994: 163). Bir ülkedeki ekonomik gelişme kadar, hatta ondan daha önemlisi, eğitimdeki gelişmedir. Eğitimde fırsat eşitliği ilkesinden hareketle ülke genelindeki okul çağı nüfusun hepsinin aynı oranda ve kalitede eğitim alması gerekmektedir (Koday, 2005: 46, Koday ve diğ., 2017: 360).

Elmalı ilçesinde eğitim ve öğretim kurumu olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na ait okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullar ile çeşitli alanlarda meslek edindirme ve benzeri faaliyetler yürüten mesleki ve halk eğitim merkezi bulunmaktadır. Yine ilçede yükseköğretim kurumuna ait 1 meslek yüksekokulu ile özel rehabilitasyon merkezleri, etüt merkezleri ve sürücü kursları vardır. İlçede eğitim veya öğretim faaliyeti yürüten kurum sayısı 50'dir.

Okullaşma oranları incelendiğinde okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim şeklinde çağ grupları oluşturulur. İlçede çağ gruplarının okullaşma oranları Türkiye ve Antalya ili genelinden farklılık gösterir. İlçedeki okul öncesi çağ nüfusu içerisindeki 4-5 yaş grubunun okullaşma oranı % 47,1 olup bu oran % 41,6 olan Türkiye ortalamasından yüksek, % 52,7 olan il ortalamasından ise düşüktür (Tablo 2). Okul öncesi çağ grubundaki düşük oranlara karşılık ilkokul ve ortaokul çağındaki nüfusun okullaşma oranları il ve Türkiye ortalamasına yakındır. Bu durum bu çağ grubunda eğitimin zorunlu olmasının yanı sıra taşınabilir eğitimin varlığına dayanmaktadır.

İlçede ortaokul çağından itibaren okullaşma oranları düşmeye başlar. Açık ortaokul veya lise imkânının varlığı özellikle ikamet ettiği yerde okuyamayan çağ nüfusunun açıktan okumasını teşvik eder. Ayrıca dışarıdan veya açıktan okurken turizmde veya seralarda çalışarak gelir elde etme isteği de orta öğretim çağındaki nüfusun okullaşma oranının azalmasına neden olur. İlçede açık ortaokul okuyan kişi sayısı 229, açık lise okuyan kişi sayısı ise 971'tir. Açıktan ortaokul veya lise okuyan kişi sayısının önemli bir kısmını kadın nüfus (720 kişi) oluşturur. Sahada okullaşma oranını etkileyen değişik nedenler vardır. Bunlardan en önemlileri; başarısızlık, disiplinsizlik, açık öğretimde okuma isteği, sağlığa ve ekonomik koşullara bağlı nedenlerdir (Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2017).

**Tablo 2.** Elmalı İlçesinde Çağ Nüfusları ve Okullaşma Oranları (2014-2015)

Çağ Grubu	Nüfus	Devamlı	Devamsız	Okullaşma Oranı (%)	Antal ya	Türkiye	Devamsızlık Nedenleri
Okul Öncesi	1055	497	558	47,1	52,7	41,6	Sağlık özrü,
İlkokul	2072	2034	46	98,2	93,2	96,3	başarısızlık, kendi isteği, veli isteği,
Ortaokul	2056	1821	235	88,6	94,4	94,4	disiplinsizlik, açık öğretimde okuma isteği
Orta Öğretim	2393	879	1514	36,8	83,2	79,4	

Kaynak: Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2016)

Elmalı ilçesinde nüfusun eğitim durumunu ortaya koyan göstergelerden bir diğeri okuryazarlık durumudur. İlçede nüfusun okuryazarlık oranı oldukça yüksektir. Okula başlama yaşının 6 olduğu dikkate alınır bu yaş ve üzerindeki nüfusun okuma yazma bilmesi olağandır. Ancak bu hususta yaşanan ekonomik, sıhhi veya değişik bir takım sorunlar nedeniyle hiçbir ülkede nüfusun tamamı okuryazar değildir. Bu açıdan bakıldığında Elmalı ilçesindeki okul çağını doldurmuş nüfusun da tamamının okuryazar olmadığı görülür. Bununla beraber sahada okuryazarlık oranı oldukça yüksek olup 6 yaş ve üzerindeki nüfusun % 98,1 ini oluşturur (Tablo 3). Okuma yazma bilmeyen nüfus % 1,6 ile oldukça düşük bir oran teşkil eder ve daha ziyade 65 yaş üstü kadın nüfustan oluşur.

**Tablo 3.** Elmalı İlçesinde 6 Yaş ve Üzeri Nüfusun Okuma-Yazma Durumları

Okuma Yazma Durumu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
Bilinmeyen	52	52	48	48	100	0,3
Okuma Yazma Bilen	18.000	51,3	17.117	48,7	35.117	98,1
Okuma Yazma Bilmeyen	106	22,0	481	78,0	587	1,6
Toplam	18.158	50,7	17.646	49,3	35.804	100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Verileri Kullanılarak Hazırlanmıştır (2016)

İlçede okuma yazma bilmeyen nüfusun % 81,9'unu kadınlar oluşturmaktadır (Tablo 4). Bu durumdan geçmiş yıllarda özellikle erkek çocukların daha çok okutulduğu anlaşılmaktadır. İlçede okuma yazma oranının bu derece yüksek oluşu nüfusun tamamının herhangi bir okuldan mezun olduğu anlamına gelmemektedir. Çünkü özellikle yaşlı ve kadın nüfus içerisinde okuma yazma kurslarına katılarak ya da kendi veya bir yakının özel çabasıyla okuma yazma öğrenenlerin sayısı az değildir.

Sahada nüfusun eğitim yapısını ortaya koyan bir diğer gösterge bitirilen eğitim düzeyidir. Gelişmiş ülkelerde nüfusun büyük çoğunluğu üst düzey eğitim kurumlarından mezun olmakta bu da çoğunlukla yüksekokul veya fakülte olmaktadır. Buna karşılık gelişmemiş ülkelerde veya gelişmekte olan ülkelerde nüfusun daha ziyade eğitimin birinci ya da ikinci basamaklarında tahsilini sonlandırdığı ve böylece yükseköğretime daha az katıldığı görülmektedir. Elmalı ilçesinde nüfusun eğitim düzeyine bakıldığında yükseköğretime katılım oranının sadece % 8 olduğu görülür. Bitirilen eğitim düzeyi bakımından en fazla paya sahip nüfusu % 45,2 ile ilkökul mezunları oluşturur (Tablo 4).

Geçmiş yıllarda ilköğretim okulları ilk ve ortaokulu kapsadığından ve bu nedenle ilköğretim mezunları da ortaokul mezunu sayıldığından ortaokul veya dengi bir okuldan mezun olanların sayısının % 20,7 ile ilkökul mezunlarından sonra geldiği görülür. Böylece ilçede nüfusun % 65'inden fazlasının ilk ve ortaokul mezunu olduğu anlaşılır.

İlçede nüfusun eğitim düzeyi il ve Türkiye ile karşılaştırıldığında herhangi bir lise veya dengi bir okul ile yükseköğrenim kurumundan mezun olan nüfus oranının il ve ülke genelinden oldukça düşük, buna karşılık eğitim düzeyi ilkökul olan nüfus oranının ise fazla olduğu görülür. Bu durum ilçede sadece herhangi bir lise veya dengi bir okul ile yükseköğretim kurumundan mezun olan nüfusun az olmasından değil bu kademelerden mezun olduktan sonra nüfusun çalışmak amacıyla ilçe dışına göç etmesinden de kaynaklanmaktadır.

**Tablo 4.** Elmalı İlçesinde Bitirilen Eğitim Düzeyine Göre Nüfusun Eğitim Durumu

Bitirilen Eğitim Düzeyi	Elmalı						1985		Ant. %	Türkiye r %
	2016		K		T		T	%		
Okuma Yazma Bilmeyen	106	18,1	481	81,9	587	1,6	-	-	1,3	3,5
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	1438	34,1	2785	65,9	4223	11,8	4995	17,7	10,3	11,4
İlkokul Mezunu	7742	47,9	8431	52,1	16173	45,2	20507	72,6	27,8	27,8
İlköğretim Mezunu	2145	57,3	1600	42,7	3745	10,5	-	-	11,9	11,9
Ortaokul veya Dengi Okul Mezunu	2109	57,8	1542	42,2	3651	10,2	1189	4,2	11,8	11,9
Lise veya Dengi Okul Mezunu	2840	63,2	1652	36,8	4492	12,4	1151	4,1	20,8	19,2
Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	1642	60,6	1067	39,4	2709	7,6	400	1,4	14,1	12,5
Yüksek Lisans, Doktora Mezunu	71	71,7	28	28,3	99	0,3	-	-	0,8	0,8
Doktora Mezunu	13	52,0	12	48,0	25	0,1	-	-	0,2	0,2
Bilinmeyen	52	52,0	48	48,0	100	0,3	21	0,1	1,0	0,7
Toplam	18158	50,7	17646	49,3	35804	100	28263	100	100	100

Kaynak: DİE Genel Nüfus Sayımları ve Türkiye İstatistik Kurumu ADNKS Verilerinden.

İlçe nüfusunun eğitim seviyesi geçmiş yıllara göre belirgin bir şekilde değişmiştir. 1985 yılında ilkokul mezunları nüfusun % 72,6'sını oluştururken bu oran 2016 da % 45,2'ye düşmüş, buna karşılık % 4,2 olan ortaokul veya dengi okul mezunu oranı % 10,2'ye, lise ve dengi okul mezunu oranı % 4,1'den % 12,4'e yükseköğrenim mezunu oranı ise % 1,4'ten % 7,6'ya çıkmıştır.

Nüfusun eğitim durumunu ortaya koyan kriterlerden bir diğeri okul türleri, okul, derslik, öğrenci ve öğretmen sayıları ile bunların birbirlerine olan oranıdır. İlçede eğitim ve öğretim faaliyetleri yürüten okullar olarak biri devlet ve diğeri özel olmak üzere 2 okulöncesi okul, 16 ilkokul, 11 ortaokul, 6 lise ve dengi okul, 1 MYO, 1 Mesleki Eğitim Merkezi, 1 Halk Eğitim Merkezi, 1 Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu, 2 Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, 2 Özel Gelişim ve Eğitim Kursu ve 2 Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu bulunmaktadır (Tablo 5).

**Tablo 5.** Elmalı İlçesinde Eğitim Öğretim Faaliyeti Yürüten Kurumlar

Sıra No	Kurum Adı	Sayısı
1	Yükseköğretim Kurumu (MYO)	1
2	Orta Öğretim Okulu (Lise)	6
3	Ortaokul	11
4	İlkokul	16
5	Ana Okulu	1
6	Özel Anaokulu-Kreş	1
7	Mesleki Eğitim Merkezi	1
8	Halk Eğitimi Merkezi ve Akşam Sanat Okulu	1
9	Öğretmenevi	1
10	Özel Erkek ve Kız Öğrenci Yurdu	5
11	Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	2
12	Özel Gelişim Kursu	2
13	Sürücü Kursu	2
	Toplam	50

Kaynak: Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2017)

Sosyoekonomik ve kültürel açıdan elverişsiz koşullarda yetişen çocukların okul öncesi eğitim hizmetleri ve erken çocukluk programları ile ilgili gerekli önlemler alındığında, daha iyi koşullarda yetişen yaşlıları kadar başarılı olabildikleri ya da onlara yakın bir düzeye ulaşabildikleri ortaya konulmuştur. Okul öncesi eğitim programları, çocuğun özellikle bilişsel ve dilsel becerilerini geliştirmekte böylece onu okuma-yazma ve öğrenmeye hazırlamaktadır.

Okuma-yazmaya hazırlık konusunda deneyim kazanan çocukların bu deneyimleri gelecekteki okul yaşantılarını ve başarılarını olumlu yönde etkilemektedir (Erkan ve Kırca, 2010: 94-106). Elmalı ilçesinde okulöncesi eğitim veren bir devlet okulu bulunmaktadır. Bağımsız binaya sahip okulda 4 derslikte 8 öğretmen 8 şubede 166 öğrenciye eğitim vermektedir. Okulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 21'dir. İlçede okulöncesi eğitim veren diğer okullar ilkokullardır. İlçedeki 16 ilkokuldan 14'ünde okulöncesi sınıf yer almaktadır. Bu okullarda eğitim gören okul öncesi öğrenci sayısı 427, eğitim veren öğretmen sayısı 21, eğitim verilen derslik ve şube sayısı ise 21'dir (Tablo 6). Okulöncesi eğitim veren ilkokullardan 8'i kırsal mahallelerde yer alır. Buna göre 51 kırsal mahalleye sahip Elmalı ilçesinde 43 kırsal mahallede okulöncesi eğitim veren herhangi bir okul bulunmamaktadır. Bu durum ilçe merkezinde oturanlar dışında ilçede okul öncesi eğitim çağına gelmiş nüfusun yarısından fazlasının herhangi bir okula kayıt yaptırmadığını veya gidemediğini göstermektedir.

İlçede okul öncesi çağıdaki okullaşma oranının % 47 civarında ve Türkiye ortalamasından daha yüksek olmasına rağmen okul öncesi eğitimin önemi dikkate alındığında bu oranın yine de düşük olduğu söylenebilir. İlçedeki bu durumun bazı nedenleri vardır. Nüfusunun önemli bir bölümü (% 57,9) kırsal mahallelerde yaşayan ilçede mevcut 51 kırsal mahallenin 42'sinde herhangi bir okul bulunmamakta okulu bulunan 9 mahallenin ise sadece 8'inde okulöncesi eğitim verilmektedir. Ayrıca bu grupta yer alan öğrenciler okulu bulunmayan veya ilkokulu bulunup okul öncesi sınıfı bulunmayan 43 mahalleden taşınmalı eğitim kapsamında başka okullara da taşınmamaktadır. Dolayısıyla ilçedeki 51 kırsal mahallenin 43'ünde ikamet eden 4-5 yaş grubundaki çocuklar okul öncesi eğitim alamamaktadırlar. Bu durum aynı zamanda kırsal mahallelerde yaşayan ve okulöncesi eğitim alamayan öğrencilerin sonraki eğitim kademelerinde sergileyecekleri başarı seviyesini de düşürmektedir. Okul öncesi eğitimin zorunlu olmayışı ve özellikle kırsal yerleşmelerde bu çağ grubundaki çocuk sayısının bir elin parmak sayısını geçmemesi bu konuya verilen önemi azaltmakta ve bu çağ grubundaki okullaşma oranının düşmesine neden olmaktadır. İlçede mevcut bu durum, kırsal yerleşmelerden özellikle Elmalı ilçe merkezine göçe neden olmaktadır. Özellikle kış mevsiminde yaşanan göç, zamanla daimi bir hal almakta ve böylece kırsal mahalleler zamanla nüfus kaybetmektedirler.

**Tablo 6.** Elmalı İlçesinde Okulöncesi Eğitim Veren Okullarla İlgili İstatistikler.

Sıra No	Okulun Adı	Bulunduğu Yerleşme	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Elmalı Anaokulu	Elmalı	8	4	8	166
2	Ali Mumcu İlkokulu	Elmalı	2	2	2	29
3	Atatürk İlkokulu	Elmalı	2	2	2	58
4	Durmuş Yener İlkokulu	Elmalı	1	1	1	44
5	Girne İlkokulu	Elmalı	1	1	1	12
6	Mehmet Topçu İlkokulu	Elmalı	3	3	3	56
7	Sebahat Çınar İlkokulu	Elmalı	2	2	2	31
8	Akçay İlkokulu	Akçay	2	2	2	41
9	Bozhöyük İlkokulu	Bozhöyük	1	1	1	15
10	Eskihisar Şehit Nuri Çavdar İlkokulu	Eskihisar	1	1	1	21
11	Salur İlkokulu	Salur	1	1	1	17
12	Tekke Abdal Musa İlkokulu	Tekke	1	1	1	19
13	Yakaçiftlik İlkokulu	Yakaçiftlik	1	1	1	12
14	Yuva İlkokulu	Yuva	2	2	2	55
15	Zümrütova İlkokulu	Zümrütova	1	1	1	17
Toplam			29	25	29	593

Kaynak: Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2018).

Elmalı ilçesinde ilkokul sayısı 16 olup bunların 8'i Elmalı ilçe merkezinde, 9'u da kırsal mahallelerde. İlçede 51 kırsal mahallenin 42'sinde ilkokul bulunmamaktadır. İlkokul bulunan



kırsal mahalleler Yuva, Akçay, Bayralar, Bozhöyük, Eskihisar, Özdemir, Tekke, Zümrütova ve Yakaçiftlik'tir. İlçedeki 16 ilkokulda öğrenim gören öğrenci sayısı 1895'tir (Tablo 7).

**Tablo 7.** Elmalı İlçesindeki İlkokullar İle Bu Okulların Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Sıra No	Okulun Adı	Bulunduğu Yer	Öğretmen Sayısı	Hizmetli Sayısı	Derslik	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Ali Mumcu İlkokulu	Elmalı	14	3	8	8	196
2	Atatürk İlkokulu	Elmalı	17	1	15	17	278
3	Durmuş Yener İlkokulu	Elmalı	9	-	6	6	105
4	Mehmet Subaşı İlkokulu	Elmalı	8	3	13	7	122
5	Girne İlkokulu	Elmalı	6	1	5	5	45
6	Mehmet Topçu İlkokulu	Elmalı	17	2	17	15	291
7	Sebahat Çınar İlkokulu	Elmalı	14	1	10	10	162
8	Akçay İlkokulu	Akçay	12	2	10	10	181
9	Bozhöyük İlkokulu	Bozhöyük	3	-	3	3	29
10	Eskihisar Şehit Nuri Çavdar İlkokulu	Eskihisar	10	1	12	10	115
11	Salur İlkokulu	Salur	4	-	4	4	36
12	Özdemir İlkokulu	Özdemir	5	-	4	4	65
13	Tekke Abdal Musa İlkokulu	Tekke	5	-	4	4	60
14	Yakaçiftlik İlkokulu	Yakaçiftlik	3	-	5	3	26
15	Yuva İlkokulu	Yuva	12	1	11	11	152
16	Zümrütova İlkokulu	Zümrütova	3	-	3	3	32
Toplam			166	14	147	135	1895

Kaynak: Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2018)

166 öğretmenin görev yaptığı bu okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 14'tür. Ancak şube sayısının 135 olduğu ve bu öğretmenlerden bir kısmının idareci, okul öncesi, İngilizce veya psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmeni olduğu dikkate alınır bu sayı 17 öğrenciye çıkar. Türkiye'de ilkokul bazında öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 18 olduğu dikkate alınır bu bakımdan ilçenin daha iyi bir seviyede olduğu görülür. Bununla beraber bazı kırsal mahallelerde birleştirilmiş sınıf eğitiminin uygulanmakta oluşu ve 42 kırsal mahallede öğrencilerin taşınmalı eğitime tabi olması, eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir.

Bilindiği gibi birleştirilmiş sınıf eğitimi yapılan okullarda fiziki ortam, ders araç gereçleri, öğretim programı, eğitim-öğretim şekli, sınıf yönetimi ve öğretmen niteliği gibi konularda birtakım sorunlar yaşanmaktadır (Erdem ve Diğerleri, 2005: 6-7) Benzer sorunlar Elmalı ilçesinde de görülmektedir. İlçede müstakil sınıf oluşturabilecek kadar yeterli öğrencisi olmayan yerleşmelerde birleştirilmiş sınıf eğitimi verilmektedir. İlçede birleştirilmiş sınıf eğitimi verile okul sayısı 4'tür (Tablo 8).

**Tablo 8.** Elmalı İlçesinde Birleştirilmiş Sınıf Eğitimi Yapan İlkokullara Ait Bazı İstatistikler

Sıra No	Okul Adı	Derslik Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Bozhöyük İlkokulu	3	2	29
2	Salur İlkokulu	4	3	36
3	Yakaçiftlik İlkokulu	5	3	26
4	Zümrütova İlkokulu	5	3	32
Toplam		24	16	123

Kaynak: Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2018)

Elmalı ilçesinde kırsal yerleşmelerde ilkokul ve ortaokullarda müstakil sınıf açılabilmesi için yeterli öğrenci sayısına ulaşamaması nedeniyle birleştirilmiş sınıf uygulamasına geçilmiştir. Bununla beraber birçok mahallede birleştirilmiş sınıf eğitimi için gerekli olan öğrenci sayısının da altına inilmesi ve ortaokul da böyle bir uygulamanın mümkün olmaması taşınmalı eğitimi zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye'de eğitimin yaygınlaşması, niteliğinin yükselmesi, maliyetlerinin azalması, fırsat

eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması gibi nedenlerden dolayı taşınmalı eğitime geçilmesi gereklilik olarak görülmüştür (Karakütük, 1998: 17). Taşınmalı eğitime geçilmesiyle bazı hedeflere ulaşılmışsa da (özellikle mali hedefler) uyum, beslenme ve ulaşım gibi bir takım konularda olumsuzluklarla da karşılaşmıştır. Bu olumsuzlukların ortadan kaldırılabilmesi için bir takım çözüm önerileri sunulmuştur. Bunlar içerisinde özellikle taşınmalı öğrencilerin 1.2.3. sınıfların kendi köylerinde okuması fikri önemlidir (Yeşilyurt ve Diğerleri, 2007: 208). Taşınmalı eğitim konusunda ülkemizde yaşanan sorunlar Elmalı ilçesinde de yaşanmaktadır. İlçede 2'si ilçe merkezinde, 6'sı da kırsal mahallelerde olmak üzere 8 okul taşıma merkezi olarak belirlenmiştir. Buna göre Gölova Polyesi'ndeki mahallelerden Çalpınar, Çobanisa, Çukurelma, Gümüşyaka ve Karaköy, Özdemir ilk ve ortaokuluna Bayındır, Büyüksöğle, Geçmen, Gölova, Kocapınar, Küçüksöğle, Bozhöyük ve Gökpınar mahalleleri ise Elmalı ilçe merkezindeki Ali Mumcu İlkokulu ve Ortaokulu ile Mehmet Subaşı İlkokulu'na (Gökpınar) taşınmaktadır. Elmalı Polyesi'nin kuzey ve kuzeybatısındaki mahallelerin tamamına yakını (Dereköy, Hacıyusuflar, Macun, Yalnızdam, Yapraklı, Yılmazlı, Yörenler, Salur) Eskihisar Şehit Nuri Çavdar ilk ve ortaokuluna, Kışla Mahallesi ise Ali Mumcu İlk ve ortaokuluna taşınmaktadır. Yuva Mahallesi civarındaki mahalleler Yuva, Akçay Mahallesi civarındaki mahalleler ise Akçay ilk ve ortaokuluna taşınmaktadır. Diğer iki taşıma merkezinden birisi Bayrallar Mahallesi'ndeki Durmuş Yener ilk ve ortaokuludur. Bu okula Beyler, Eymir, Gölta, Hacımusalar, ve Karamık mahallelerindeki tüm ilk ve ortaokul öğrencileri, Yakaçiftlik Mahallesi'nin ise ortaokul öğrencileri taşınır. Taşıma merkezi olan bir diğer okul Zümrütova Mahallesi ilk ve ortaokuludur. Buraya Akçaeniş, Çaybaşı, ve Sarılar Mahallesi'ndeki ilk ve ortaokul öğrencileri taşınır (Tablo 9).

**Tablo 9.** Elmalı İlçesinde Taşıma Merkezli Okullar ve Taşıma Yapılan Yerleşmeler

Taşıma Yapılan Okulun Adı	Öğrencisi Taşınan Mahalleler	Taşınan Öğrenci Sayısı			
		İlkokul veya Ortaokul Kısmı Taşınan Mahalleler	Ortaokul Kısmı Taşınan Mahalleler	İlkoku l	Ortaoku l
Akçay İlkokulu/Ortaokulu	Afşar, Ahathı, Armutlu, İslamlar	-	63	57	120
Ali Mumcu İlkokulu/Ortaokulu	Bayındır, Büyüksöğle, Düdenköy, Geçmen, Gölova, Kışla, Kocapınar, Küçüksöğle	Bozhöyük, Gökpınar	119	168	287
Durmuş Yener İlkokulu/Ortaokulu	Beyler, Eymir, Gölta, Hacımusalar, Karamık,	Yakaçiftlik	68	126	194
Eskihisar Şehit Nuri Çavdar İlkokulu/Ortaokulu	Dereköy, Hacıyusuflar, Macun, Yalnızdam, Yapraklı, Yılmazlı, Yörenler	Salur	83	91	174
Mehmet Subaşı İlkokulu	Gökpınar, Pirhasanlar	-	49	-	49
Özdemir İlkokulu/Ortaokulu	Çalpınar, Çobanisa, Çukurelma, Gümüşyaka, Karaköy	-	49	41	90
Yuva İlkokulu/Ortaokulu	Geçit, İmircik, Kuzköy, Mursal, Tavullar	-	47	43	90
Zümrütova İlkokulu/Ortaokulu	Akçaeniş, Çaybaşı, Sarılar	-	40	50	90
Genel Toplam			518	576	1094

Kaynak: Elmalı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2018)

Elmalı ilçesinde 51 kırsal mahallenin sadece 6'sında öğrenciler ilk ve ortaokulu kendi mahallelerinde okumakta, diğer 45 mahallede ise başka okula taşınmaktadır. Bu yerleşmelerdeki taşınmalı öğrenci sayısı 1094'tür. Bunun 518'i ilkokul, 576'sı ise ortaokul öğrencisidir.

İlkokul öğrencilerinin % 27,3'ü, ortaokul öğrencilerinin ise % 26,7'si taşınmalı eğitime katılmaktadır. İlçede taşınmalı eğitim ile ilgili dikkati çeken önemli hususlardan birisi taşıma yapılan bazı yerleşmelerde taşıma yapılacak ilk ya da ortaokul öğrencisinin olmaması veya yok denecek kadar az olmasıdır. Örneğin ilkokul kısmı taşınan Çobanisa, Gümüşyaka, İmircik ve Yörenler mahallelerinden 3'er, Hacıyusuflar ve Kızılca mahallelerinden 2'şer, Kuzköy'den ise sadece 1'er öğrenci taşınmalı eğitime katılmaktadır. Yine Karaköy'den 2, Kuzköy ve Gümüşyaka Mahallesi'nden sadece 3 ortaokul öğrencisi taşınmaktadır. Elmalı ilçesinde Ovacık Mahallesi merkeze ve ilçede bulunan taşıma merkezli diğer yerleşim alanlarına uzak olduğundan buradaki öğrenciler Korkuteli ilçesinin İmecik mahallesine taşınmaktadır. Bu kapsama giren öğrenci sayısı 1 olup bu durum yerleşmenin nüfus özelliklerini ortaya koymasından hem önemli hem de düşündürücüdür.

Elmalı ilçesinde öğrenci sayısı sadece taşıma yapılan mahallelerde değil taşıma merkezi olarak belirlenen yerleşmelerde de azdır. Örneğin Eskihisar Mahallesi'nde mevcut ilkokul öğrencilerinin % 72'si, ortaokul öğrencilerinin ise % 75'i taşımayla gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Bu oran diğer bazı okullarda daha da artmaktadır. Örneğin Bayralar Mahallesi'nde ortaokul öğrencileri içerisinde taşımayla gelen öğrencilerin oranı % 90, Özdemir Mahallesi'nde ise % 98'dir. Bu durum taşıma merkezi olan bazı mahallelerin aslında bağımsız ilkokul ya da ortaokul olabilecek öğrenci sayısına bile sahip olmadığını göstermektedir. Bu mahallelerin taşıma merkezi olarak seçilmesiyle hem bu mahalleler taşınmalı eğitime dâhil edilmemiş hem de taşınmalı eğitime dâhil edilen diğer mahalleler daha yakın bir mahallede öğrenim görme imkânına kavuşmuştur. Kırsal mahallelerde nüfus artış hızının gittikçe azalması taşınmalı yolla çözülmeye çalışılsa da eğitim ve öğretim sorununun devam etmesine neden olmaktadır.

Osmanlı döneminde rüştiye adı verilen ortaokul eğitiminin Elmalı ilçesinde 19. yy'den buyana yapıldığı bilinmektedir. Elmalı ilçesinde 11 ortaokul bulunmaktadır. Bu ortaokullardan birisi İmam Hatip Ortaokulu olup diğer ortaokullardan Akçay, Bayralar Durmuş Yener, Eskihisar Şehit Nuri Çavdar ve Yuva ortaokulu bünyesinde ayrıca İmam Hatip Ortaokulları da yer almaktadır (Tablo 10). Bu okullardaki öğrenci sayısı 2156, öğretmen sayısı ise 182'dir. Ortaokullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 12'dir. Bu sayının ülke genelinde 15 olduğu düşünüldüğünde oldukça iyi bir oran olduğu görülür. Mevcut ortaokulların 5'i ilçe merkezinde diğerleri ise kırsal mahallelerde yer alır. En fazla öğrenci ve öğretmen sayısına sahip ortaokullar ilçe merkezindekilerdir. Bu hususta ilçedeki okulların hem taşıma ile öğrenci almaları hem de buldukları mahallelerin nüfusça kalabalık olmaları en büyük etkidir. Kırsal mahallelerdeki ortaokul öğrencilerinin çoğunluğunu taşıma ile gelen öğrenciler oluşturur.

**Tablo 10.** Elmalı İlçesinde Ortaokullar İle Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Sıra No	Okulun Adı	Bulunduğu Yerleşme	Öğretmen Sayısı	Hizmetli Sayısı	Derslik	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Ali Mumcu Ortaokulu	Elmalı	21	1	15	13	243
2	Durmuş Yener Ortaokulu/ İmam Hatip Ortaokulu	Bayralar	17		12	10	161
3	Osman Nuri Çınar Ortaokulu	Elmalı	25	2	15	14	365
4	Akçay Ortaokulu/ İmam Hatip Ortaokulu	Akçay	15	2	23	11	211
5	Eskihisar Şehit Nuri Çavdar Ortaokulu/İmam Hatip Ortaokulu	Eskihisar	10	2	5	5	21
6	Özdemir Ortaokulu	Özdemir	6	1	8	4	42
7	Muhammed Hamdi Yazır Ortaokulu	Elmalı	27	1	16	15	355
8	Tekke Abdal Musa Ortaokulu	Tekke	10		6	4	59
9	Ömer Paşa Ortaokulu	Elmalı	14	1	8	8	162
10	Sinan-ı Ümmi İmam Hatip Ortaokulu	Elmalı	16	1	23	10	263
11	Yuva Ortaokulu/İmam Hatip Ortaokulu	Yuva	21	2	8	9	174
12	Zümrütova Ortaokulu	Zümrütova					
	Toplam		182	15	147	103	2156

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2018)

İlçedeki mevcut 11 ortaokuldan 7'si taşıma merkezli okuldur. Taşımayla bu okullara gelen öğrenciler uyum sorunları yaşamakta bu durum alt sınıflarda daha fazla görülmektedir. Önceden okulöncesi, ilkokul ve ortaokullar, ilköğretim adı altında eğitim veren okullar, sonradan bağımsız birer okul olarak faaliyet göstermeye başlamış ve bu okullara imam hatip ortaokulu kısımları da eklenmiştir. Günümüzde yasal anlamda birbirinden bağımsız olan bu okulların birçoğu aynı binada eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmekte bu da bazı sıkıntılar doğurmaktadır.

Elmalı ilçesinde 5 ortaöğretim kurumu yani lise bulunmaktadır. 1869 öğrencinin öğrenim gördüğü bu okullarda 165 öğretmen görev yapmaktadır (Tablo 11). Okullardan en eskisi Elmalı Lisesi'dir. Okul sonradan Elmalı Anadolu Lisesi, günümüzde de isim değişikliği yapılarak İbrahim Bedrettin Elmalı Fen Lisesi olmuştur. Okulun Anadolu kısmında 409, Fen Lisesi kısmında ise 147 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu açıdan ilçede en fazla öğrencisi olan okul bu okuldur. Okulun ilçe dışından veya kırsal yerleşmelerden gelen öğrencilerinin yatılı olarak kalabilmesi amacıyla oluşturulmuş bir öğrenci yurdu bulunmaktadır.

**Tablo 11.** Elmalı İlçesindeki Ortaöğretim Kurumlarının Öğrenci Öğretmen Sayıları

Okul Adı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayısı	Şube Sayısı	Öğrenci Sayısı
Elmalı Anadolu İmam Hatip Lisesi	24	24	14	254
Elmalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	15	10	9	260
Muhammed Hamdi Yazır Anadolu Lisesi	24	13	13	337
Elmalı Anadolu Lisesi/İbrahim Bedrettin Elmalı Fen Lisesi	35	21	21	556
Yusuf Öner toy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	43	33	33	462
Toplam	165	125	104	1869

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2018)

İlçedeki bir diğer ortaöğretim kurumu Yusuf Öner toy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'dir. Bilişim teknolojileri, çocuk gelişimi ve eğitimi elektrik-elektronik teknolojileri, giyim üretim teknolojileri, makina teknolojileri, mobilya ve iç mekân tasarımı, motor teknolojileri, muhasebe finansman gibi alanlarda eğitim veren okulda 462 öğrenci öğrenim görmektedir. Okul, Elmalı ilçesi ve çevresinin teknik eleman ihtiyacını karşılamaktadır. Bir diğer mesleki eğitime dayalı okul Elmalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'dir. 260 öğrencisi bulunan okulda sağlık hizmetleri eğitimi verilmektedir. Bu kapsamda ebe yardımcılığı, hemşire yardımcılığı ve sağlık bakım teknisyenliği bölümleri bulunmaktadır. Okula Fen Lisesi'nde olduğu gibi ilçe dışından da öğrenci gelmektedir. Elmalı ilçesinde ortaöğretim kurumlarına taşınmalı olarak gelen öğrenci sayısı 727'dir. Taşınan öğrencilerden 218'i Yusuf Öner toy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ne, 176'sı Muhammed Hamdi Yazır Anadolu Lisesi'ne, 104'ü İbrahim Bedrettin Anadolu Lisesi'ne, 55'i Elmalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ne, 174'ü de Elmalı İmam Hatip Anadolu Lisesi'ne devam etmektedir. Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören bazı öğrenciler Kaş ilçesine bağlı mahallelerden gelmektedir. Gömbe, Yeşilbarak, Yaylabayındır ve Kızılağaç mahallelerinden bu şekilde gelen öğrenci sayısı 31'dir.

Elmalı ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı örgün eğitim kurumlarında okuyan öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmış 2 devlet yurdu bulunmaktadır. Bu yurtlar 288 öğrenci kapasitesine sahip olup tamamen doludur. Bu açıdan ilçede ihtiyaç fazladır. Bu amaçla ilçede odalardan oluşan yurt ya da pansiyonlar yapılmalı bunlar yaz aylarında artan ihtiyaca göre turizm amaçlı olarak da hizmet vermelidir. İlçede faaliyet gösteren 5 özel öğrenci yurdu bulunmaktadır. Bunların 4'ü orta öğretim öğrencilerine yönelik olup 3'ü erkek, biri de kız yurdudur. Diğer 1 öğrenci yurdu ise yükseköğretim öğrencilerine yönelik erkek öğrenci yurdudur. Bu yurtların öğrenci kapasitesi 237'dir. İlçede bunların dışında Öğrencilere yönelik olarak yapılarak işletilen pansiyon ve konaklama tesisleri de (Akdeniz Konaklama Tesisleri, Özekinci, Çağdaş ve Şahin Pansiyonları ) vardır.



Elmalı ilçesinde özel eğitim, ilgi ve bakım gerektiren öğrencilerin rehabilite edilmesi ve topluma kazandırılması için faaliyet gösteren 2 özel rehabilitasyon ve eğitim merkezi bulunmaktadır. 219 öğrencisi olan bu merkezlerde 29 personel çalışmaktadır. İlçede sürücülük eğitimi veren iki sürücü kursu bulunmaktadır. Bunlardan ilki 1990 yılında, diğeri ise 2005 yılında kurulmuştur.

Elmalı ilçesinde yükseköğretim kapsamında eğitim veren kurum Akdeniz Üniversitesi Elmalı Meslek Yüksekokulu'dur. Yüksekokul 2547 Sayılı kanununun 2880 sayılı kanunla değişik 7/d -2 maddesine istinaden 1993 yılında kurulmuştur. İktisadi ve idari programlar ve Teknik Programlar olmak üzere iki bölümün bulunduğu okul 1993/1994 Eğitim öğretim yılında Muhasebe ve Tarım Makinaları olmak üzere iki programda toplam da 42 öğrencisiyle eğitim öğretime başlamıştır. Karyağdı Mahallesi'ndeki kendi binasına 2000/2001 eğitim öğretim yılında geçmiştir. Yüksekokulda 1 Öğretim Üyesi, 21 Öğretim Görevlisi ve 2 de okutman olmak üzere toplam 24 akademik personel bulunmaktadır. Örgün ve ikinci öğretim olarak 12 programın yer aldığı yüksekokulda program başına 2 öğretim elemanı düşmektedir (Tablo 12). Bu açıdan bakıldığında mevcut akademik personel sayısının yetersiz olduğu görülmüştür.

**Tablo 12.** Elmalı Meslek Yüksekokulu'nda Yürütülen Programlar.

Bölgümler	Programlar	Eğitim-Öğretime Başlama Dönemi
İktisadi ve İdari Programlar	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	1993-1994
	İşletme Yönetimi	1997-1998
	Pazarlama	2000-2001
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları (İ.Ö)	2009-2010
	İşletme Yönetimi (İ.Ö)	2009-2010
Teknik Programlar	Tarım Makineleri	1993-1994
	Elektrik	2002-2003
	Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi	2004-2005
	Elektronik Teknolojisi	2005-2006
	Elektronik Haberleşme Teknolojisi	2006-2007
	Seracılık	2009-2010
	Elektrik (İ.Ö)	2009-2010

Kaynak: Elmalı Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü (2018)

Yükseköğretim kurumlarının buldukları yerleşmelerin gelişimine olan katkıları tartışılmazdır. Ekonomik, sosyal, kültürel birçok alanda sunulan bu katkılarla yerleşmeler çağa ayak uydurma noktasında önemli mesafeler kat etmektedirler. Elmalı ilçesinde özellikle kış koşulları nedeniyle oluşan ekonomik durgunluk okulların faaliyete geçmesiyle birlikte önemli ölçüde azalır. Bu hususta yüksekokulun payı büyüktür. Bunlara ek olarak MYO bünyesindeki tarım makineleri, seracılık ve elektrik gibi bölümlerin, ilçenin gerek duyduğu teknik personel ihtiyacını karşılama da önemli bir pay teşkil ettiği de muhakkaktır. Elmalı ilçesinde seracılığın son 10 yılda önemli gelişmeler kaydetmesinde yüksekokulun katkıları tartışılmazdır ancak ormancılık, tarım, hayvancılık ve turizm açısından önemli potansiyele sahip Elmalı ilçesinde bu alanlara yönelik olarak orman, ziraat, veterinerlik ve turizm gibi fakülteler açılabilir. Adı geçen fakültelerin tamamının ya da bir kaçının ilçede kurulması hem mevcut potansiyelin değerlendirilmesi hem de ilçenin gelişebilmesi açısından üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir husustur. Elmalı ilçesinde meslek yüksekokulu öğrencilerinin barınabileceği devlet yurdu bulunmamaktadır. Bu husus ilçedeki yükseköğrenim faaliyetleri açısından bir dezavantajdır.

Elmalı ilçesinde nüfusun eğitim durumunu etkileyen en önemli yaygın eğitim kurumu Halk Eğitim Merkezi'dir. Elmalı Halk Eğitim Merkezi'nde 2016-2017 eğitim öğretim yılında genel ve mesleki 30 alanda 216 kurs açılmış bu kurslara ise 4860 kişi katılmıştır. En fazla kurs kişisel gelişim ve eğitim alanında açılmıştır. Bu alanda 69 kurs açılmış ve bu kurslara 1459 kişi katılmıştır. En fazla açılan diğer kurslar, mesleki kurslardır. El sanatları teknolojisi kapsamında açılan bu kurslar daha çok kadınlara yönelik olup meslek edindirmeyi veya aile ekonomisine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu alanda açılan kurs sayısı 22, katılımcı sayısı ise 336'dır (Tablo 13).

Halk eğitim tarafından açılan bazı kurslar doğrudan bölgede yürütülen ekonomik faaliyetlere yönelik eleman yetiştirme kurslarıdır. Bahçecilik ve hayvan yetiştiriciliği başlığı altında açılan bu kurslardan bahçecilikle ilgili olarak açılanların sayısı 13 olup bu kurslara katılan kursiyer sayısı 332'dir.

**Tablo 13.** Elmalı Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Tarafından Açılan Kurslar ve Kursiyer Sayıları

Program Adı	Kur s Sayı	Kursiy er Sayısı
Aile eğitimi kurs programı 3-6 yaş, çocuk bakımı ve oyun odası etkinlikleri (3-6 yaş), çocuk bakımı ve oyun odası gelişimsel etkinlikleri (3-6 yaş), 36 yaş çocuk etkinlikleri, evde çocuk bakımı	6	86
Arapça a1 seviyesi, İngilizce a1 seviyesi, İngilizce a2 seviyesi,	8	158
Arı yetiştiriciliği, bahçe bakımı, bitki zararlıları ile mücadele, domates yetiştiriciliği, elma yetiştiriciliği, fidan üretimi, mantar yetiştiriciliği, meyve bahçelerinde gübreleme,	13	352
Asansör bakımcısı geliştirme ve uyum eğitimi, kumanda teknikleri, asansör montajcısı geliştirme ve uyum eğitimi	3	46
Avcı eğitimi	4	83
Bağlama eğitimi, gitar eğitimi (klasik gitar), Türk halk oyunları	5	148
Bilgisayar destekli proje çizimi (autocad)	1	18
Bilgisayar kullanma, web tasarımı, işletim sistemleri (açık kaynak)	9	193
Boncuk çiçek, çeyiz ürünleri hazırlama, dekoratif ahşap süsleme, dekoratif örtü dikimi, el nakışları, ev tekstili ürünleri hazırlama, makine nakışları, makinada dantel sarma ve pike yapma, zikzak makina nakışları, su kabağı işlemeciliği, taş bebek yapma, şiş örgü şapka	22	336
Diksiyon, iş güvenliği ve işçi sağlığı, işaret dili, kişisel gelişim, Kur'anı Kerim okuma, liderlik eğitimi, Kpss sınavlarına hazırlık kursu, okullar hayat olsun projesi etkinlikleri, iş ve sosyal hayatta iletişim,	69	1459
Fotoğraf Çekimi ve Görsel Düzenleme,	1	18
Taekwondo (beyaz kuşak), step-aerobik eğitimi, karate (beyaz kuşak), futbol, güreş yıldızlar (15-17 yaş), masa tenisi, satranç,	9	137
Gıda ve su sektöründe çalışanlar için hijyen eğitimi, ilk yardım	10	367
Hasta kabul işlemleri, hasta ve yaşlı refakatçisi	2	63
Hızlı klavye kullanımı (f klavye), standart Türk klavyesi	4	74
İlk yardım	2	50
Kadın giysileri dikimi, kadın model uygulamalı etek dikimi	3	41
Katı yakıtlı kalorifer ateşçiliği, sıhhi tesisatçı	8	153
Okuma yazma 1. ve 2. Kademe	6	27
Seracılık	4	95
Sürü yönetimi elemanı, süt sığırı yetiştiricisi	7	198
Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde mermer işleme, betonarme demir kalıpcılık ve çaticılık, sıvacı, yüzey kaplama	4	155
Bağımlılıkla mücadele eğitimi	10	411
Aşçı yardımcısı	1	17
Yağlı boya resim	1	25
Bilgisayar destekli 2 boyutlu çizim (autocad geliştirme)	3	80
Emlak danışmanlığı	1	70
<b>Toplam</b>	<b>216</b>	<b>4860</b>

Kaynak: Elmalı Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü (2018)

Halk eğitim merkezinde herhangi bir kurs açılırken toplumun kültürel ve ekonomik beklentileri dikkate alınmış ayrıca açılan kursun ihtiyaç odaklı olmasına özen gösterilmiştir.

Elmalı ilçesinde mesleki eğitim veren bir diğer yaygın eğitim kurumu Elmalı Mesleki Eğitim Merkezi'dir. 6 personelin görev yaptığı kurumun kayıtlı öğrenci sayısı 64'tür. Kurumda alınan eğitim sonunda kalfalık, ustalık veya usta öğreticilik belgesi verilmektedir. 2017 yılı itibarıyla kurumda 2 usta öğreticilik ve 10 ustalık olmak üzere toplam 12 kurs açılmıştır. Ayrıca aynı yıl

daha önceden açılan kalfalık kursundan 16 öğrenci mezun olmuştur.

Elmalı ilçesinde Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren bir Güreş Eğitim Merkezi bulunmaktadır. 2007-2008 Eğitim öğretim döneminde faaliyete geçen Güreş Eğitim Merkezi'nde 2 güreş antrenörü görev yapmaktadır. Merkeze, her yıl 10-11-12-13 yaş gruplarından genel yetenek sınavı ile sporcu öğrenci alınmaktadır. Bu şekilde alınan ve merkezde eğitim gören öğrenci sayısı 26'sı yatılı ve 6'sı da gündüzlü olmak üzere 32'dir. Yatılı öğrenciler eğitim merkezine ait yurttan barınmakta, çalışmalarını ise merkeze ait güreş antrenman salonunda yapmaktadırlar (Elmalı Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü, 2017).

Bir toplumun kültürel zenginliğinin temelini oluşturan en önemli unsurlardan birisi de din ve din eğitimidir. Elmalı ilçesinde geçmişte tekke, zaviye, mahalle mektepleri, rüştiye, medrese, cami veya mescitlerde verilen din eğitimi günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bazı okullar ile Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı müftülüklerin belirlediği kuran kursları, cami veya mescitlerde verilmektedir. Elmalı ilçesinde dini eğitim veren Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlar imam hatip ortaokulları ve imam hatip lisesidir. İlçede 1'i bağımsız diğerleri başka ortaokulların bünyesinde olan 5 imam hatip ortaokulu bulunmaktadır.

İlçede ortaöğretim düzeyinde dini eğitim veren okul, Elmalı Anadolu İmam Hatip Lisesi'dir. 24 derslikli okulda 24 öğretmen görev yapmaktadır. Okulun öğrenci sayısı 254'tür. İlçede imam hatip okullarının yanı sıra diğer okullarda da seçmeli ders olarak din dersleri okutulmaktadır.

Elmalı ilçesinde ilçe müftülüğüne bağlı 10'u ilçe merkezinde, 9'u da kırsal mahallelerde olmak üzere 19 kuran kursu ve bu kurslarda görev yapan kuran kursu öğreticisi vardır. Bunlara ek olarak yine 24'ü ilçe merkezinde, 76'sı da kırsal mahallelerde olmak üzere toplam 101 cami ve mescit ile imam hatip bulunmaktadır. Bu cami ve mescitlerde özellikle yaz aylarında çocuklara ve diğer halka başta Kur'anı Kerim ve ilmihal olmak üzere çeşitli dini konularda eğitim verilmektedir (Elmalı İlçe Müftülüğü, 2018).

Elmalı ilçesinde nüfusun eğitim ve öğretim durumunu etkileyen faktörlerden bir diğeri kütüphanelerdir. Sahada kütüphanecilik faaliyetlerinin Türk döneminde medreseler ile başladığını söyleyebiliriz. İlçede bilinen ilk medreselik faaliyetleri, 13. yüzyılda Abdal Musa ile başlamış buna 16 ve 17. yüzyıllarda yaşamış Sinan-i Ümmi ve Vahab-i Ümmi'ye ait medreseler eklenmiştir. Bu ve diğer birçok medresede yüzyıllar boyunca oldukça değerli eserler toplanmış böylece medreseler aynı zamanda birer kütüphane haline gelmiştir. Salnamelerde Elmalı ilçesinde 3 kütüphane olduğu bilgisi verilmektedir (KVS, 1322: 315). Elmalı ilçesinde günümüzde bir halk kütüphanesi bulunmaktadır ve bu halk kütüphanesinin temeli Babazade, Hatipzade, Şeyhefendi ve Haydarbaba medreselerine ait kütüphanelere dayanır. 1926 yılında medreselerin kapatılmasıyla birlikte bu medreselere ait kütüphanelerde yer alan çok sayıda eser birleştirilerek o dönemde ana mektebi olarak kullanılan binada halkın hizmetine sunulmuştur. Bakanlığın gönderdiği ve halkın bağışladığı kitaplarla zenginleşen kütüphane, 1936 yılında yeni yapılan halkevi binasına buradan da 1953 yılında boşalan belediye hizmet binasına aktarılmıştır. 1970 yılında ise Ömer Paşa Külliyesi içerisinde yer alan medrese yerinde oluşturulan kütüphaneye taşınmış ve burada büyük bir kütüphane oluşturulmuştur. 1972 yılında kütüphaneye çocuk kütüphanesi bölümü eklenmiştir (Ekiz, 2001: 78-81) Elmalı ilçe halk kütüphanesi 2013 yılından itibaren Karyağdı Mahallesi'ndeki Muhammet Hamdi Yazır Kültür Merkezi binasına taşınmıştır.

Günümüzde yetişkin ve çocuk olmak üzere iki bölümden oluşan kütüphanede kayıtlı kitap sayısı 25196'dır. Aslında kütüphanenin kayıtlı kitap sayısı önceden daha fazlaydı. 2001 ve 2013 yıllarında 746'sı el yazma, 4691'i de matbu olmak üzere 5437 nadir eserin başka kütüphanelere aktarılması kitap sayısının azalmasına neden olmuştur. 2017 yılı sonu itibariyle 7525 kullanıcı sayısı olan kütüphanenin kayıtlı üye sayısı da 629'dur (Tablo 14). Elmalı ilçe kütüphanesinde kütüphanecilik hizmetinin yanı sıra ücretsiz olarak internet hizmeti de verilmektedir. Bu sayede öğrenciler ödev çalışmalarını kolaylıkla yapabilmektedir. Kütüphanenin çocuk bölümündeki oyun alanında okul öncesi döneme ait çocuklar, eğitsel oyuncaklarla oynayabilmekte görsel ve işitsel kitaplardan faydalanarak hoşça vakit geçirebilmektedirler Ayrıca bu bölümde çocuklara

yönelik olarak abone olunan 86 süreli yayın bulunmaktadır. Tüm bu olumlu yönlerine rağmen kütüphanenin yerinin değiştirilerek şehir merkezinden uzaklaştırılması buraya olan ulaşılabilirliği olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durum son yıllarda kütüphaneyi kullanan kişi sayısının önemli ölçüde azalmasına neden olmuştur. Örneğin 2013 yılında eski binasında kütüphaneyi kullanan kişi sayısı 12230 iken bu sayı 2015 yılında 4125'e düşmüş, kullanıcı sayısı sadece bir yıl içerisinde % 66 oranında azalmıştır. 2017 yılında her ne kadar 7525 kişiye ulaşsa da kullanıcı sayısı geçmiş dönemlere nazaran düşük oranda kalmıştır.

**Tablo 14.** Elmalı İlçe Halk Kütüphanesiyle İlgili İstatistik Veriler

Konu	2013	2015	2017
Personel Sayısı	4	4	4
Kitap Sayısı	30.610	21067	25196
Kullanıcı Sayısı	12230	4125	7525
Ödünç verilen Materyal Sayısı	9009	3334	5322
Kayıtlı Üye Sayısı	1179	615	629

Kaynak: Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü (2018)

### Sonuç ve Öneriler

Elmalı, Osmanlı döneminde eğitim ve öğretim faaliyetlerinin önemli olduğu kazalardan birisi olmuş bu durumunu Cumhuriyet Döneminde de devam ettirmiştir.

İlçe okullaşma oranı bakımından okul öncesi çağ gurubunda Türkiye ortalaması üzerinde ancak il ortalaması altında değerlere sahiptir. Bu durum kırsal mahallelerde okul ve dolayısı ile okulöncesi eğitim veren sınıf bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Okul öncesi eğitimin zorunlu olmayışı ve özellikle kırsal yerleşmelerde bu çağ grubundaki çocuk sayısının bir elin parmak sayısını geçmemesi bu konuya verilen önemi azaltmakta ve bu çağ grubundaki okullaşma oranının düşmesine neden olmaktadır. İlçede mevcut bu durum, kırsal yerleşmelerden özellikle Elmalı ilçe merkezine göçe neden olmaktadır. Özellikle kış mevsiminde yaşanan göç, zamanla daimi bir hal almakta ve böylece kırsal mahalleler zamanla nüfus kaybetmektedirler.

Elmalı ilçesinde bazı kırsal mahallelerde birleştirilmiş sınıf eğitiminin uygulanmakta oluşu ve ilkokulu bulunmayan 42 kırsal mahallede öğrencilerin taşınmalı eğitime tabi olması, eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir.

İlçede ortaokul çağından itibaren okullaşma oranları düşmeye başlamaktadır. Açık ortaokul veya lise imkânının varlığı özellikle ikamet ettiği yerde okuyamayan çağ nüfusunun açıktan okumasını teşvik etmektedir. Ortaokul çağındaki nüfusun çoğunlukla taşınmalı eğitime tabi olması, kırsal mahallelerde özellikle kız çocuklarının açık ortaokul ya da liseye kaydedilmesine neden olmaktadır.

Elmalı ilçesinde okuryazarlık oranı oldukça yüksek olup 6 yaş ve üzerindeki nüfusun % 98,1 ini oluşturur. Okuma yazma bilmeyen nüfusun % 81,9'unu kadın nüfus oluşturur.

Elmalı ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı örgün eğitim kurumlarda okuyan öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmış yurtlar ihtiyaca cevap verememektedir. Bu açıdan ilçede ihtiyaç fazladır. Bu amaçla ilçede odalardan oluşan yurt ya da pansiyonlar yapılmalı bunlar yaz aylarında artan ihtiyaca göre turizm amaçlı olarak da hizmet vermelidir. Elmalı ilçesinde Elmalı MYO'da okuyan öğrencilerin barınma ihtiyacını karşılayacak herhangi bir devlet yurdu bulunmamaktadır. Bu durum özellikle MYO'nun öğrenci alımını etkilemekte barınma probleminden dolayı öğrenciler Elmalı MYO'yu tercih etmemektedirler. Bu durum Elmalı MYO'nun kuruluş amacına ters düşmektedir.

Ormançılık, tarım, hayvancılık ve turizm açısından önemli potansiyele sahip Elmalı ilçesinde bu alanlara yönelik olarak orman, ziraat, veterinerlik ve turizm gibi fakülteler açılabilir. Adı geçen fakültelerin tamamının ya da bir kaçının ilçede kurulması hem mevcut potansiyelin



değerlendirilmesi hem de ilçenin gelişebilmesi açısından üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir husustur.

Elmalı ilçesinde halk kütüphanesinin yerinin değiştirilerek şehir merkezinden uzaklaştırılması buraya olan ulaşılabilirliği olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durum son yıllarda kütüphaneyi kullanan kişi sayısının önemli ölçüde azalmasına neden olmuştur. Öğrencilerin ve halkın kütüphaneye olan ulaşılabilirliğini arttırmak için kütüphanenin gün içerisinde nüfus hareketliliğinin en fazla olduğu Hükümet Caddesi gibi merkezi bir noktaya taşınması gerekmektedir.

#### KAYNAKÇA

- Aydın, T. (2019). *Elmalı İlçesinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.*
- Cuinet, V. (1891). *La Turquie d'Asie, Geographie Administrative, Statistique, Descriptive et Raisonnée de Chaque Province de l'Asie Mineure*, Paris.
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, II, 33-41.
- Çelebi, E. (2012). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, 2. Cilt, (Çev: Seyit Ali Kahraman), Ankara: Yapı Kredi Yayınları,
- Doğanay, H. (1994), *Türkiye Beşeri Coğrafyası*, Ankara: Gazi Büro Kitabevi,
- Ekiz, A. (2001), *Dünden Bugüne Elmalı*, Antalya: Akdeniz Yayınları.
- Erdem, A. R., & Kamacı, S., & Aydemir, T. (2005). Birleştirilmiş Sınıfları Okutan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar: Denizli Örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 1(1-2), 3-13.
- Erdoğan M. A. (1995). "Antalya ve Havalisi Tarihi İçin Bir Kaynak: Defter-i Evkâf-ı Livâ-i Teke", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10 (1), 91-185.
- Erkan, S. & Kırca, A. (2010). "Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Hasluck, F. W., & Hasluck, M. M. (1929). *Christianity and Islam Under The Sultans*, At The Clarendon Press. II.
- Güçlü, M. (2007). "Selçuklulardan Günümüze Kumluca (Antalya) Bölgesi", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1 (22), 219-250.
- Güzel, A. (1999). *Abdal Musa Velâyetnamesi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Karaca, B. (1997). *XV. ve XVI. yüzyıllarda Teke Sancağı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Karakütük, M. (1998). Taşınmalı ilköğretim uygulaması ve sorunları: "Sincan ilçesi örneği". *Eğitim ve Bilim*, 22 (108), 16-21.
- Koday, S. (2005). "Gümüşhane İlinin Eğitim Coğrafyası", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), 45-56.
- Koday, S., Akbaş, F., Sevindi, C. (2017). "Manisa İlinin Eğitim Coğrafyası", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (1), 359-379.
- Konya Vilayeti Salnamesi, 1285/1868-1869.
- Konya Vilayeti Salnamesi, 1291/1874.
- Konya Vilayeti Salnamesi, 1317/1899-1900.
- Konya Vilayeti Salnamesi, 1322/1906.
- Ramsay, S.W. M. (1961). *Anadolu'nun Tarihî Coğrafyası*. (Çev.: Mihri Pektaş). İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Tanman, M. B. (1988). "Abdal Musa Tekkesi", *İslam Ansiklopedisi*, (I, 65-66).
- T.C. Resmi Gazete (1924). 63, 6 Mart.
- T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (1995). *166 Nolu Muhasebei Vilayeti Anadolu Defteri (937/1530)*, Ankara: Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları.
- Tüner, N. (2002). "Lykia'nın Yerleş, im Coğrafyasında Yeni Lokalizasyonlar", Sencer Şahin, Nezih Başgelen (Ed.), *Likya İncelemeleri I*, (63-78), Arkeoloji ve Sanat Yayınları Epigrafi ve Tarihsel Coğrafya Dizisi I. İstanbul.